

Dlaczego dzieci są umieszczane w pieczy zastępczej?

Powodów umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest wiele. Każde dziecko, a także jego rodzina ma swoją indywidualną i niepowtarzalną historię. Wszystkie te historie są bez wątpienia skomplikowane, trudne, czasem nawet dramatyczne. Nałogi rodziców, zaniedbywanie podstawowych obowiązków rodzicielskich, porzucenie dziecka, bezdomność, ale również ciężka, uniemożliwiająca opiekę nad dzieckiem choroba, śmierć, pobyt w zakładzie karnym, przemoc – to najczęstsze przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Ten ostateczny krok, jakim jest pozbawienie dziecka możliwości pozostawania pod opieką własnych rodziców, poprzedza zazwyczaj okres pracy z rodziną prowadzonej przez kuratora sądowego, pracownika socjalnego i innych specjalistów mającej na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej funkcji, pokonanie kryzysu, w jakim się znajduje.

W przypadku gdy rodzice, pomimo udzielonego im wsparcia, nie mogą zapewnić dziecku opieki i wychowania, obejmuje się je jedną z form pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej. Zatem system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania tym dzieciom.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio, rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka. Dziecko pozostaje w pieczy zastępczej do osiągnięcia pełnoletności lub, jeżeli się uczy, do 25 roku życia.

Do rodzinnych form pieczy zastępczej zalicza się:

1. rodziny zastępcze spokrewnione – tworzą je wstępni (dziadkowie) i rodzeństwo dziecka;
2. rodziny zastępcze niezawodowe – tworzą je osoby niespokrewnione z dzieckiem oraz krewni nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
3. rodziny zastępcze zawodowe, w tym:
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego w sprawie powrotu dziecka do rodziny, przysposobienia lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej;
 - zawodowa specjalistyczna, w której umieszcza się dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi;

W rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

4. rodzinny dom dziecka, w którym w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci lub więcej - w przypadku rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Kwalifikacja kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej

Kandydaci na niezawodowe, zawodowe rodziny zastępcze oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka powinni zgłosić się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, będącego Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Piaseczyńskim, gdzie można uzyskać potrzebne informacje.

Procedura kwalifikacyjna rozpoczyna się od ustalenia, na podstawie przeprowadzonej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, czy kandydaci spełniają określone w ustawie o wspieraniu rodziny wymagania i posiadają predyspozycje i motywację do sprawowania pieczy zastępczej. W tym celu pracownicy organizatora m.in. odwiedzają kandydatów w miejscu ich zamieszkania oraz przeprowadzają badania psychologiczno – pedagogiczne.

Rodzinę zastępczą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim.

Warunki, które powinien spełniać kandydat do sprawowania pieczy zastępczej:

1. dawać rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
2. mieć pełną władzę rodzicielską; (kandydat nie może mieć ograniczonej, zawieszonej władzy rodzicielskiej oraz nie może być pozbawiony władzy rodzicielskiej zarówno aktualnie, jak i w przeszłości);
3. wypełniać obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy w stosunku do niego wynika on z tytułu egzekucyjnego;
4. nie być ograniczony w zdolności do czynności prawnych;
5. być zdolny do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
6. przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. zapewnić odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym: rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, wypoczynku i organizacji czasu wolnego;
8. nie być skazanym prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo;
9. odbyć szkolenie dla rodzin zastępczych i uzyskać zaświadczenie kwalifikacyjne;
10. w przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba ją tworząca musi posiadać stałe źródło dochodów.

Jako rodzina zastępcza masz prawo do:

1. Uzyskania, w miarę możliwości, informacji o przyjmowanym dziecku, jego sytuacji rodzinnej, prawnej, zdrowotnej i szkolnej oraz specyficznych potrzebach;
2. Wsparcia ze strony kadry Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie w rozwiązywaniu pojawiających się problemów związanych z opieką nad dzieckiem;
3. Poradnictwo psychologiczne i prawne;
4. Pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej;
5. Podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez uczestnictwo w bezpłatnych szkoleniach;
6. Pomocy koordynatora w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej.

RODZINA ZASTĘPCZA – refleksje mamy zastępczej

Witam, bardzo przepraszam, że tak długo się nie odzywałam.

Wiele razy zaczynałam pisać do Pani, ale szybko natrafiałam na barierę. Doszłam do wniosku, że ta bariera to fakt, że nie potrafiłabym absolutnie z czystym sumieniem namawiać kogokolwiek do zostania rodziną zastępczą. Powód: konieczność (moim zdaniem), całkowitego podporządkowania swojego życia potrzebom dziecka - tylko przez pewien okres, na początku (ale w naszym przypadku to trwało ponad 2 lata).

Mam na myśli konieczność stałej czujności, obecności, obserwowania, wyczuwania po bardzo subtelnych objawach, jakie są emocje, potrzeby itp. Jeszcze jeden ważny czynnik to stałe „sprawdzanie” swoich emocji, świadomość dla samej siebie, jakie są moje odczucia w danej sytuacji, po to by nie zdarzyły się jakieś fałszywe komunikaty. To niesamowite, jak dzieci są wyczulone na nawet ślad fałszu.

Wszystko to razem powoduje, że bardzo trudno jest pogodzić pracę zawodową, życie towarzyskie itp., z wychowywaniem dziecka „zastępczego” w tym początkowym okresie. Ale wkład pracy bardzo się opłaca:). To pierwsza uwaga.

Drużga natomiast refleksja dotyczy tego, jak niezwykle mocnym uczuciem jest, gdy pojawiają się pierwsze sygnały, że jest kontakt: coś w oczach dziecka, albo jakieś słowo czy gest. To daje taki napęd i radość. Wielokrotnie miałam uczucie, że to ja dostaję coś od Krystiana, a nie on ode mnie.

Pojawia się też satysfakcja, że robi się coś dobrego i bardzo konkretnego, tu i teraz.

Dla mnie doświadczenie bycia rodziną zastępczą to doświadczenie co prawda „hardcorowe”, ale bardzo rozwijające, wzbogacające i jak dotąd, nigdy nie żałowałam tej decyzji.

Pozdrawiam Panią serdecznie.

(List zamieszczony w publikacji: „Rodzicielstwo zastępcze i adopcja”, Łapuga M., Wojtanowicz K. (red.), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Kraków 2012)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Piaseczyńskim, poszukuje kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe oraz zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

Przewidywany termin szkolenia październik 2016 - styczeń 2017.

Szkolenie jest bezpłatne.

Szczegółowe informacje:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie,

ul. Chyliczkowska 14,

pok. 15 lub 17

tel. 22 756 62 44, 22 756 61 97, 22 756 61 98